

פרשת שופטים

שיחת רבינו שליט"א בפתיחת זמן אלול (במסגרת קפסולות בקעמפ במושב נחלים)

'מהו בן ישיבה'

א.

אחד המושגים החדשים שהחדיר מרן הגר"ח זצ"ל, מייסדה של ישיבת וואלוז'ין, שיש לכנות את הבחורים בשם 'בני הישיבה' בדגש על המילה 'בני', ולא כמקובל עד אז שנקראו 'תלמידי הישיבה'.

כל אחד שלומד בישיבה נקרא 'תלמיד ישיבה'. אולם 'בן ישיבה' זה מושג אחר השונה בתכלית מאחד שרק למד בישיבה, שהוא לא סתם למד בישיבה אלא הוא **בנה** של הישיבה.

ובאופן דומה, על זה הדרך מצינו גם באופני עבודת ה'. הנה ביציאת מצרים כלל ישראל יצאו ממצרים והפכו מעבדי פרעה להיות עבדי ה' - "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", בשלב זה של יציאת מצרים הם עדיין היו בגדר **עבדי** ה' כפי שמשמע מן הפסוק. אולם במעמד הר סיני נתעלו כלל ישראל עוד יותר והגיעו לדרגת 'בנים למקום', כפי שמתבאר בדברי המשנה במסכת אבות 'חביבין ישראל שנקראו בנים למקום - חביבין ישראל שניתנה להם כלי חמדה' (וכבר נתבאר בהרחבה במאמר חג השבועות תש"פ).

והנה, שורש ההבדל בין עבד לבן, מבואר בדברי המסילת ישרים בפרקי החסידות, שלעבד אין חיבור פנימי לעבודה אצל אדונו, אלא שהוא משועבד לו ומוכרח לעשות כל מה שיצווה לו האדון, אך בליבו מצפה תמיד לרגע בו ישתחרר מהשעבוד ויהיה חופשי.

לעומת זאת, הבן אינו משועבד לאביו, **אלא רוצה באמת בפנימיותו** לקיים את רצון אביו. הבן הרי יורש את התכונות של האב והוא חלק ממנו ממש ורוצה בכל מאודו לקיים את רצונו, עיי"ש בהרחבה.

ב.

ונחדד יותר את הדברים: הגאון ר' שמעון שקאפ זצ"ל בהקדמה לספרו 'שערי יושר', דן בהרחבה במצווה שנצטוינו "ואהבת לרעך כמוך", והרי טבעו של האדם שאוהב את עצמו ולא אחרים, כיצד א"כ מצוה אותנו התורה לאהוב אדם אחר.

אלא, שאמנם אדם אוהב רק את עצמו, אך דווקא מחמת עובדה זו, אם הוא יצא מתוך עצמו ויכניס לתוך העולם' שלו גם את משפחתו וחבריו וכו', הוא ירגיש שהם ממש חלק מה'אני' שלו **עצמו**, והרגשה זו היא שתגרום לו לאהוב אותם שהרי הם חלק ממנו, באופן שהאהבה שלו כלפי עצמו כוללת גם את האהבה לסביבתו מאחר שהם חלק ממנו, עיי"ש בהרחבה.

וכותב הגרש"ש, שהאדם השפל והפשוט, ה'אני' שלו מורכב רק מגופו החומרי בלבד. מבחינתו, הדבר היחיד שקיים במציאות שלו הוא גופו הפרטי, עד שכל מגמתו היא אך ורק הנאות חיי הגוף התאווניים.

אדם כזה, יכול אמנם ללמוד הרבה ולהתעלות מאד בלימוד, אך הדחף המניע אותו לעשות זאת הוא דחף חיצוני, שנהנה מההצלחה שלו ומהכבוד שמקבל על כך, או שלומד בשביל להרויח כסף וכדו', וה'אני' שלו מסתכם עדיין בגופו בלבד, זה כל העולם שלו, וזו כל מציאותו.

וממשיך הגרש"ש ואומר, שאדם שחי בדרגה גבוהה יותר, מבין ומרגיש שגם הנשמה שלו היא חלק ממנו, ושואף גם להנאות רוחניות על מנת להזין את נשמתו, משום שגם היא חלק מה'אני' שלו, וממילא מרגיש הוא צורך פנימי לפעול עבור הנשמה, זאת אומרת שעומק החיבור בין האדם לעבודת ה' שלו הוא ע"י שמרגיש שנשמתו היא ממש **העצמיות** שלו!

ובאופן דומה מצינו בדברי מרן החזו"א בספרו אמונה וביטחון (פ"ד), שמדבר שם על עניין 'שפלות הנפש', וכותב, שאדם שנפשו שפלה, לא ניתן לדבר איתו על דברים רוחניים ועניינים מוסריים משום שהם בנויים על דקות ועדינות הנפש ולאדם זה אין שייכות למושגים הללו. והעצה לאיש כזה היא קניית חכמה המרוממת את הנפש, יעוי"ש בדבריו.

ולפי דברינו עד עתה, ניתן לבאר את העניין באופן דומה. שפלות הנפש הכוונה היא שאדם אינו מרגיש את נפשו וחי רק עם גופו, עד שגם העבודה הרוחנית שלו נובעת מחמת מניעים חיצוניים, אך לדברים פנימיים אין לו שייכות משום שאינו מרגיש אותם כחלק

מעצמותו ולכן גם אינו מסוגל להבין אותם כי אין לו שייכות אליהם.

ג.

ועוד מוסיף החזו"א בתוך דבריו שם בזה"ל 'כי אמנם אין תיקון המידות שולל מהאדם אהבת עצמו, כי מציאות הנטיות לכבוד ולעונג היא מציאות חיובית בהרכב המכונה של זה החי הנקרא אדם, ואין שלילת הנטיות האלה בנין בנפש האדם אלא סתירת הווייתו. המוסר אומר לאדם אהוב את עצמך ורכוש כבוד, אבל דע לך מה אשרך עלי חלד, ומה כבודך, אין כבוד אלא תורה, אין כבוד אלא ענוה, אין כבוד אלא עזיבת הכבוד, אין אושר רק להשתחרר מנטיות טבעיות, ולהיות נכנע לה' ולתורתו - תכלית החיים בעולם הזה ובעולם הבא'.

ביאור הדברים הוא שעומקו של ה'אני' שבאדם הוא כח התענוג. 'האדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו' (מס"י ריש פ"א), זאת אומרת שמציאות האדם היא כח התענוג עד שאם לוקחים מן האדם את העונג והכבוד שוללים בזה את מציאותו ממש! 'לפיכך נברא אדם יחידי וכו' לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם' (סנהדרין סו"פ ד') - אדם צריך להרגיש את הייחודיות שלו, אדם חייב עונג וכבוד שבזה מרגיש את ה'אני' שלו.

אלא, שעליו לזכור שהתענוג האמיתי הוא להתענג על ה', והכבוד האמיתי הוא 'אין כבוד אלא תורה'. ובאופן זה, במקום שה'אני' של האדם יהיה הגוף הגשמי, צרכיו ונטיותיו, הגוף משתעבד לנשמה וה'אני' שלו הופך להיות רוחני, עד שהרוחניות הינה חלק בלתי נפרד מעצם החיים שלו. כשמדברים איתו על תורה, מדברים איתו על דבר שנוגע לו באמת, ולא סתם בצורה חיצונית.

והדרך המעשית להגיע לכלל זה הוא ע"י עמל התורה. שאם עמלים בתורה עם התנאים הראויים לכך, מתחילים ליהנות ולהתחבר באמת ללימוד ואז התורה נהפכת להיות ה'אני' של האדם, ושם הוא מוצא את תענוגו וכבודו. להתענג על ה' - אין תענוג בעולם שמגיע לזה, ה'מעין' של זה הוא תענוג לימוד התורה, זה מעין עולם הבא, דברי תורה מתוקים מדבש.

זוהי מהותו של בן הישיבה. בן ישיבה אינו עבד המשועבד לתורה אלא הוא 'בן תורה'. הוא ספג את התורה בתוך עצמותו, עד שחיי התורה הם המציאות שלו.

ונראה שזו הייתה כוונת הגר"ח מוואלוז'ין במה שכינה את הבחורים 'בני הישיבה', ישיבה איננה מקום לימוד גרידא, כי אם מקום לגדול ולהיבנות ולקנות באמת את חיי התורה.

ד.

אין זה נכון מה שמכנים את הקעמפ - 'ישיבה קעמפ', קעמפ זה לא ישיבה! אולם הקעמפ מיועד עבור מי שהוא בן ישיבה. אמנם צריך לנוח מעמל התורה, הגוף והנפש זקוקים למנוחה, אבל גם בשעת מנוחה אנו נשארים בני ישיבה.

גם בבין הזמנים צריכים ללמוד, אבל שם הלימוד אינו בגלל סדרי הישיבה, אלא משום שהבחור מרגיש שהתורה היא חלק ממנו, החיים הרוחניים הרי הינם המציאות שלו, האם ייתכן שיעבור עליו יום שלם בלי ללמוד, האם ייתכן שיעבור עליו זמן קריאת שמע, האם ייתכן שלא יתפלל כראוי. הלא החיים הרוחניים הם המציאות שלו לא פחות מחיי הגוף, וכשם שדואג הוא לחיי גופו, האם לא ידאג לחיי נשמתו.

בן ישיבה מדבר בשפה מכובדת, משום שזה חלק מהעצמיות שלו.

וכמו"כ במה שנוגע לענייני צניעות. צניעות היא מידה ותכונה נפשית. בפסוק כתוב "ואת צנועים חכמה", ואם צניעות היא רק הנהגה חיצונית, מה נוגעת הצניעות לחכמה. אלא שהצניעות היא מידה בנפש האדם ותכונה זו הינה כלי קיבול לתורה (כך כותב רבינו יונה שם).

בחור ישיבה אמור להרגיש שעליו לנהוג בצניעות כי זה חלק ממנו, הנשמה היא חלק מה'אני' שלו. וככל שהנשמה היא חלק ממנו, הוא מזדהה יותר עם הדברים הרוחניים והם יותר מדברים אליו. ואילו אם אינו מרגיש זאת, סימן הוא שחי בשפלות הנפש ואינו מרומם בנפשו, מדברים איתו דברים רוחניים והוא לא מבין, שהרי זה כלל לא השפה שלו.

הקב"ה יעזור שננוח בצורה ראויה, נלמד וננוח גם יחד בדרך הראויה לבני ישיבה, ואי"ה נאגור כוחות מחודשים לקראת זמן אלול הבעל"ט.

הודעה משמחת

**יצא קונטרס שיחות ומאמרים שמסר ראש הישיבה שליט"א בחובתינו בתקופה זו,
ניתן לקבלו לעת עתה במייל בלבד.**

המעוניינים ישלחו בקשה לכתובת: 2715559@gmail.com

המערכת